

letošnje leto rodila v kleti svoje prijateljice otroka moškega spola, ki je pa živel samo malo časa. Mrtvega otroka je mati zavila v papir in prosila prijateljico, da ga odnese; prijateljica pa je mrtvega otroka pustila v kleti, kjer so ga podgane požrle do črev in kosti. Pri drugem zaslišanju pa je Stazika izpovedala, da je bilo ravnokar opisano rojstvo prezgodnje. Slučaj minulega leta, da bi bila novorojenčka zažgala, pa taji. Dekla Mihelj in njena prijateljica je predana sodniji. O obsodi obeh bomo po končani sodnijski razpravi poročali.

Gospodarstvo.

Poziv slovenskemu ljudstvu!

Mi Slovenci prebivamo večinoma v goratih krajih, radi tega tudi ne pridelamo dovolj žita za našo vsakdanjo potrebo; primorani smo žito ali moko uvažati. Te življenjske potrebe pa moramo drago plačevati in ta denar je drugim potom pridobiti. Ta pot je pred vsem razvita industrija. Ali v tem oziru smo danes radi pomanjkanja surovin še na zelo šibkih nogah, kajti tudi te moramo deloma dobivati iz inozemstva, ker si še nismo na jasnem, da imamo doma takih surovin za svojo potrebo, kakor tudi za izvoz v izobilju. Mi imamo vse polno naravnih zakladov, katere pa samo posamezniki poznajo in ker se ti zakladi ne dvignejo in ne izkoriščajo, trpimo pomanjkanje in silo v tem in onem oziru. Potrudimo se torej, da bo to v dohodnem času boljše!

Treba bo celo Slovenijo industrijalizirati. Naj bi v kratkem stala, kakor na Češkem, v Nemčiji, v Belgiji, v vsaki vasi kaka tovarna, katera izdeluje in izkorišča v bližini ležeče naravne zaklade ali kmetijske proizvode. Nam manjka sladkorn, papirnic, tovarna za tkanine (sukno, platno), porcelan, steklo, železo, bron, apno, cement, jeklo, itd. itd. Nam pomanjkuje soli, petroleja, premoga, ali vse te surovine imamo v obilici doma, pa nihče jih ne črpa, ne dvigne, ne pripravi za rabo. Tudi denarja je dosti, ako se vse vestno in velikopotezno organizira. Kar nam primanjkuje, dobimo tudi pod ugodnimi pogoji od drugih. Ne čakajmo torej dalje, da ne pridemo gospodarsveno popolnoma na kant. Mi moramo vsestransko delati, ne pa rok križem držati, čakati na boljše čase in — stokati!

Ker pa pri nas eden sam ne more poznati vsakega naravnega zaklada, čeravno jih na stotine poznamo, pozivljamo pred vsem vse kmetijske sloje in vso na deželi živečo razumništvu na naslednje:

Naj se nam prijavi, kar kdo znamenitega na svojem zemljišču ali kje drugod pozna izmed naravnih zakladov. Taki zakladi so: različne rude, gline raznih barv, posebne hribovine (kremen, kaolin, sadar, apnenec, marmor), premogove žile, kakor izgrizke premoga, petrolejske vire ali sledove, zemeljske pline, slatine itd. torej vse, kar se komu dozdeva kot vrednostno.

Kdo kaj takega pozna, naj to s polnim podpisom prijavi, po možnosti tudi vzorce predloži in vse določi ali osebno odda g. Davorinu Zunkoviču (Maribor, Magdalenska ulica 16), koji je pristal na to, te reči zbirati in zabeleževati za ono dobo, dokler se ne ustanovi nameravano društvo za splošno industrijalizacijo Slovenije. Vsak dobi potrdilo o svoji prijavi in se bo potem vse strokovnjaško pregledalo, kar je kaj vredno in kaj ne. Dotičnik dobi potem, če se izčrpavanje omogoči in izplača, primerno odškodnino ali pa deleže dotičnega podjetja.

Opozarjamo pa že danes, da bo med takimi prijavi znabiti 90 odstotkov brezvrednih reči, kar pa naj nikogar ne zadržuje, tega prijavit, ali predložiti, kar se mu nenačudno ali vrednostno zdi, ker je mnogokrat ravno v kaki vseskoj neznatni stvari skrita velika kemična ali surovin-ska vrednost.

Danes je namreč širšim krogom malo znano, da so postranski produkti kake rude, soli, gline, petroleja, premoga itd. navadno izvanredne vrednosti, kajti to se deloma za današnje znanost večjega pomena, kakor glavni del surovine. Bodi tukaj samo omenjeno, da mi kurimo z ručjavim premogom, ki sploh ne da mnogo toplote, prej ko iz vlečemo iz njega postranske sestavine, kakor: olje, parafin (za sveče), težki bencin, rudni vosek, amonijak in pa žvepleno kislino. Ko smo vse te sestavine odvzeli, briketiramo vse ostalo, in ti briketi se dajo potem trikrat več toplote, kakor sveže nakopan premog; in vse, kar smo iz navadnega premoga izveleli, je desetkrat večje vrednosti, kakor prvotni premog kot snov za kurjavo. Te »odpadke« nam nudijo podlago za raznovrstne industrije, kakor tovarne za kemikalije, za leke, za barve, za sveče, za umetno gnojilo in za sto in sto drugih reči. Kmet pri tem zasluži, ker se mu nudi zaslužek z vozom; svoje pridelke prodaja neposredno doma ter mu jih ni treba v mesto voziti; vsak dobi delo, kdor le hoče delati; v vasi s tovarno se zidajo nove in lepe hiše, ker je treba stanovanj za uradnike in delavce itd., torej cela vas se dvigne kulturno in tudi gmotno.

Skraini čas je že k pomisleku, da pridemo popolnoma na nič, ako si ne iščemo pravočasno drugih sredstev za naš obstoj in za našo gospodarsko bodočnost. Davčni vijak ne bo popustil, naše državno gospodarstvo je v zelo neveselih rokah; obdejujmo našo zemljo, kako vestno in pridno tudi znamo in hočemo, ona sama nas ne bo nikdar redila; pridejo tudi slabe letine; izseliti se tudi nečemo in še manj pa z beraško palico iti v svet. Strnimo se torej, predno bo prepozno, k skupnemu delu za ustanovitev lastne plodonosne industrije!

Naj se dvigne v kratkem v vsaki naši vasi vsaj en visok in kadeč se dimnik! Delajmo vsi, ki smo še ponosni na to, da smo Slovenci, da ostanemo še nadalje gospodarji na lastni grudi! Pomagajmo si sami in potem ne bo treba, da gre le eden Slovenec več v tuji svet s trebuhom za kruhom!

Davčne knjižice. Na političnem zboru v Ljutomeru na velikonočni ponedeljek so se kmetje zopet pritoževali zoper način, kako se predpisujejo in iztirjajo davki. Mesto točnega davčnega predpisa dobivajo položnice, na katerih je samo zaznamovana svota, katero je treba plačati, ne da bi se obenem označilo, za kateri davek gre. Ker se položnice lahko in navadno izgubijo, nimajo nobenega potrdila v rokah, da so plačali davek, katerega in koliko so ga plačali. Ljudstvo je nevoljno in ogorčeno, zakaj davčna uprava neče upeljati davčnih knjižnic, katere je že večkrat obljubila. Odločno zahteva, da se te knjižice kolikor najhitreje zopet upeljejo. Poslanec dr. Hohnjec je obljubil, da

to željo davkoplačevalcev sporoči finančni delegaciji v Ljubljani.

Petdnevni praktični vinarski tečaj s posebnim ozirom na trsnicarstvo in obnovo vinogradov priredi državna vinarska in sadjarska šola v Mariboru od 1. do 5. maja t. l. za kmete, kmetijske sinove in viničarje. Deset najpotrebnejših udeležencev dobi priprosta nočišča brezplačno in na dan najmanj 5 dinarjev podpore za prehrano. Prijavitelji se je pismeno z navedbo točnega naslova in starosti ter sedanjosti poklicne zaposlenosti ravnateljstvu navedene šole pozneje do 26. t. m. Kdor reflektira na podporo, si mora dati uhoštvo potrditi od županstva. O sprejemu ali odklonitvi se vsakega nemudoma obvesti pismeno.

Vinske cene. Vinski trgovci skušajo poplaviti našo Slovenijo z banatskimi vin, toda uspeha imajo zelo malo. V Vrhu prodajajo 80dostno vino liter po 12 K, 100dostno po 16 K. Na Hrvaškem prodajajo 80dostno vino po 14—16 K, v Jaski po 20 K, boljša vina tudi do 30 K. V Dalmaciji je vinska trgovina precej oživljena. Na Čehoslovaškem plačujejo hektoliter vina po 900 do 1300 čehoslovaških kron. V Rumuniji prodajajo vino po 550 do 600 lejev hl. Na Ogrskem prodajajo slabša vina po 1800, in boljša po 2400 do 3800 K za hl. V Avstriji je vinska trgovina zelo slaba, ker krona neprestano pada. Vina od 9 do 9inpol stopinj alkohola stanejo 550 do 580 K liter. V 210 do 220 lir hl. Cene za naša štajerska vina so različna, od 100 do 300 lir. V Istri stanejo bela vina 140 lir, rdeča maliji vlada zastoj v vinski kupčiji. Hektoliter vina stane tuda opaža se, da cene naraščajo.

Zagrebski trg. 1. Žitne cene. Na žitnem tržišču je bilo v preteklem tednu malo zanimanja za sklepanje izvoznih pogodb. Promet je bil silno omejen. Nižina, ki so jo dosegle žitne cene, je v glavnem bila pripisovani velikim množinam pokvarjenega blaga. Slabe prometne razmere in težko v deviznem prometu sta glavni zapreki eksportnih zaključkov. Lahko bi se bilo več izvozilo, ker je povpraševanje po jugoslovanskih moki na inozemskih tržiščih precejšnje, seveda pod pogoji, ki ne bi izigrali dobičkanosti. Domače potrebe so stale pod vtisom splošne vzdržnosti kupovanja. Ker je v pasivnih krajih pomanjkanje, je računati tudi na večja povpraševanja tudi v tej smeri. — Pšenice se je plačevalo po 1700 K; promet je bil prav neznačen. — Koruza, ki je prispela v velikih ladijah v Sisak, se je vsled slabega vremena pokvarila. Tudi vagon-sko blago je vsled deževja precej tipelo. Kupci so bili vzdržni, povpraševanje slabo. Cena koruzi se je gibala med 12.50 do 13.90 K za 1 kg. — Oves. Za slavonski oves so ponujali okoli 1300 K. — Rž je bila predmet živahnega povpraševanja. Cena se je gibala med 1380 in 1400 K. — Ječmen. Ječmena niso ponujali in tudi povpraševanja ni bilo po njem. Cena 1270 do 1300 K. — Fižol. Po fižolu so zlasti povpraševali kupci iz pasivnih krajev. Pisano, lansko blago so kupovali po 1280 do 1350 K. Promet je bil neznačen. — Moka se je v precejšnji meri učvrstila. Za moko boljše kakovosti se je plačevalo 25—26 K. Kljub temu, da je promet neznačen, je s sigurnostjo pričakovati naraščujoče povpraševanje. — Za otrobe ni bilo povpraševanja, posebno lahkih kož, se pomnožujejo, opazovati pa je pomanjkanje težjih kož. Težke kože so plačevali po 47 do 48 K, lahke pa po 43 do 45 K. Cena telečjim kožam je bila 65—70 K. Konjske kože so, po velikosti, kupovali za 250 do 350 K komad. Ovčje kože so prodajali po 30 do 40 K komad.

Hmelj. Na hmeljskem trgu v Zalcu ni bilo nobenega posebnega živahnega povpraševanja po hmelju. Za zatečki hmelj so ponujali po 3000 do 3100 čehoslovaških kron za 50 kg. Tudi tujega hmelja se je nekaj bal kupilo. Cena je bila 2600 K za 50 kg. — Hmeljska rastlina je dobro prezimila in ne kaže nobenih kvarljivih znakov hude in dolgotrajne zime.

Bučno olje in izvoz bučnic.

Letos čutimo veliko pomanjkanje bučnega olja. Kriva je tega lanska suša, ki je uničila tudi buče. Slovenija mora dovažati bučnice (jedra) iz Medijurja in Hrvaške. Olje že danes stane 100—110 K liter. Bati pa se je, da se bo cena bučnemu olju še dvignila. Tako ubogi ljudje, posebno delavci ne bodo mogli si nabaviti potrebne bučnega olja za prehrano svoje družine. Da se cena bučnemu olju tako močno dviga, je krivo to, ker je beograjska vlada dovolila hrvaškim židom prost izvoz bučnic v Italijo. Italijani kupujejo zaloge bučnic na Hrvaškem, jih po cele vagone izvažajo v Italijo. Tam delajo iz naših bučnic olje za tovarniške stroje, a mi nimamo jedilnega olja. Tako se gospodaril A še eno dejstvo moramo poudariti: Ne samo, da manjka zdravega, domačega jedilnega olja, naša industrija za bučno olje v Framu, Slovenski Bistrici in drugod bo morala ustaviti svoj obrat. Delavci bodo brez zaslužka. Nemogoče pa je, da bi naši ljudje plačevali bučnice tako drago, kot Italijani, ker je njihova valuta zelo visoka.

Poslanci Jugoslovanskega kluba so se te dni obrnili do trgovskega ministra in so mu predložili to važno zahtevo. Zahtevali so, naj tako dolgo, dokler bo za domačo potrebo premalo bučnic, ukine prosti izvoz bučnic v Italijo, da bo tako naše ljudstvo imelo dovolj jedilnega olja in da cena istemu ne bo šla pretirano visoko. Ko bo pa pridelek bučnic zopet tako velik, da naša domovina ne bo mogla vsega uporabiti za potrebe našega ljudstva, pa se seveda za ono količino, koja je za naše kraje odvisna, dovoli zopet izvoz. S tem stališčem se strinjajo tudi naši kmetje, ker vedo, da je lanska suša po večini uničila pridelek bučnic.

Takse na vozila.

Ker še mnogi naših ljudi ne vedo, katera vozila (vozovi) so oproščeni plačevanja takse, navajamo iz obvestila delegacije ministrstva financ te-le točke:

Vsake takse in prijave so prosti vozovi, ki niso na vzmetih (fedrih). Nadalje vozovi na vzmetih s 4 ali 2 kolesi, ako jih uporabljajo lastniki kjerkoli redoma ali neredoma tudi za prevažanje lastnih poljskih pridelkov. K tem vozilom spadajo koleselji in enaki vozovi na vzmeti.

Nadalje so prosti plačevanja oni vozovi na vzmeti, ki so nerabni, to je taki, katerim manjka na primer kolo, ojer ali kak drugi del vozila. Kolarji in kovači, koji izdelujejo vozove so tudi oproščeni plačevanja takse, ako se izkažejo, da so vozovi, katere imajo v shrambi, pripravljeni za prodajo. Podjetniki, ki prevažajo pošto in poštne potnike so tudi oproščeni plačevanja letne takse. To so v glavnem določila glede takse za vozila na kmetih.

Vrednost denarja. Ameriški dolar stane 304, francoski frank stane 28.40 do 28.60 naših kron. Za 100 avstr. kron je plačati 4.05 do 4.07, za 100 čehoslovaških kron 616 do 620, za 100 nemških mark 107 do 110 in za 100 laških lir 1670 1680 jugoslovanskih kron. V Curihu je vrednost naše krone 1.65 centima (1 centim je 1 vinar) za tri točke.

Dopisi.

Store pri Celju. Naš pevski odsek je uprizoril na velikončni ponedeljek igró »Garcija Moreno«. — Nabavili smo si nov oder z obilo in lepo opremo, kateri naj bi služil v pouk in razvedrilo vsem, ki se zanimajo za lepoto in napredek, zlasti pa je namenjen mladini. Vsem onim, kateri so kaj pripomogli na ta ali oni način k nabavi odra, izrekamo pristočno zahvalo. Tudi gospodu Jožefu Vipotnik, slikarju v Zalcu bodi iskrena zahvala, ker se je potrudil in nam oder zelo okusno poslal. Toplo ga pripočam. Imeli smo tudi celdanski poučni tečaj. Predavala sta gg. Krajnc in dr. Ogrizek iz Celja.

Sv. Lenart nad Laškem. Vsi naši vrli Tevčani so plačali letnino za KZ. Udnino je nabral kmet A. Požlep, naš vrl pristaš. Med Tevčani ni najti protiverskih samostojnežev.

Novaštitca. Tukaj se je vršil dne 9. aprila 1922 krasnospeli shod Slovenske kmetijske zveze ob zelo obilni udeležbi. Gospod poslanec Pušenjak je zbranim zborovalcem razložil delovanje naše slavne vlade in njenega prisveska: slovenskih samostojnežev in njihovo izdajalsko politiko. Sprejete so bile soglasno sledeče resolucije: 1. Zborovalci, zbrani na shodu Kmetijske zveze v Novaštitci, protestiramo proti sedanjemu krivičnemu vladnemu sistemu, ki tira naš narod v gospodarsko propast. 2. Zahvaljajmo se Jugoslovanskemu klubu, osobito dr. Korošcu in Pušenjaku, za njih požrtvovalen in neustrašen nastop v prid kmetijskega in delavskega ljudstva. Izrekamo jim popolno zaupanje. 3. Zahtevamo revizijo ustave in avtonomijo nerazdeljene Slovenije. 4. Zahtevamo nove volitve v narodno skupščino. 5. Zahtevamo izenačenje davkov v celi državi. 6. Protestiramo proti sklepu višjega šolskega sveta, da se ukinejo šolske maše in da stopi verouk med vsemi šolskimi predmeti na zadnje mesto.

Gornji grad. Naš nadučitelj Kocbek se zadnji čas močno peha v zvezi z enim komunistom za ustanovitev pašniških zadrug, katere spravlja vse v okrilje liberalne Zadrugne zveze v Celju, katero vodi velekapitalist dr. Božič. Večinoma so člani teh zadrug pristaši Kmetijske zveze, a Kocbek hoče s temi zadrugami okrepiti liberalizem v okraju. Dr. Novačan iz Celja hoče v našem okraju pridobiti ljudi za srbsko liberalno zemljoradniško stranko. Zanimivo je, da ga podpirajo pri tem delu isti ljudje, ki so člani demokratske in slabostojne stranke. Za kandidata na takem mestu, da ne bo nikdar izvoljen, je postavil dr. Novačan posestnika Pevec iz počne, ki zna na shodih le to povedati, da se da le od dr. Novačana farbat i in sicer za to, ker ga je postavil za kandidata. Pevec pravi, da so vse druge stranke za nič, ker nočejo njega postaviti za kandidata. Kandidat Pevec vzbuja povsod, kjer se pokaže, pomilovalno posmehovanje.

Iz Koprivnice pri Rajhenburgu. Nasi »samostojni« sploh ne morejo videti katoliško mislečega človeka. Znano je, kakšno gonjo so uprizorili pred enim letom proti našemu nadučitelju, ki ni imel druge napake, kakor da je vztrajno in neumorno deloval v naših vrstah za povzdigo prave krščanske omike. Zelo jih je peklo, ko so videli, kako lepo se je začela razvijati naša idealna orlov-ska organizacija in izobraževalno društvo. Ker »samostojneži« ne poznajo niti človeškega, niti nobenega božjega zakona, je našel kaj lahko vzrok, da je začel našega voditelja napadati z nesramno surovimi žaljivkami. Sicer so bili ti »čedni« ljudje vsi strogo kaznovani vsled grdega obrekovanja, toda eden glavnih petelinov, to je g. Vehovar, še vedno nosi svoj greben po koncu. S hinavščino je podžgal in podpiral naše nasprotnike ter jim je tako dajal moralno oporo. Natihoma je agitiral, da morajo učitelja spraviti proč. Tako je nastala proti našemu nadučitelju nesramna gonja, ki je imela neizogibno posledico, da je moral on prositi za drugo službo. Nadučitelja smo izgubili, ali njegov duh je ostal pri nas. Ostane nam v trajnem spominu. Osramočeni stojijo sedaj »samostojni« rogovileži. Učitelja nimajo, ker noče priti med take ljudi nobeden drug. Kaj bo z mladino, ki blodi okoli brez vsake vzgoje! Ali se tega propali »samostojneži« ne sramujejo? Upamo, da jih je pošteno sram. Vam pa g. Vehovar, ki črtite župnika in vsakega katoliškega učitelja v Koprivnici, pa zakličemo: Poznamo Vašo hinavščino, dovolj je in nič več naprej, ker pride dan plačila!

Antiseptično, čisteče, osvežujoče, oživljajoče in krepkajoče deluje lekarnarja Fellerja prijetno dišeči »Elsalfluid«, mnogo močnejši in boljši, kakor francosko žganje za drgnjenje rok, nog, hrbta in celega telesa, kakor tudi kot kosmetikum za negovanje kože, las in ust, skoraj 25 let priljubljen. 3 dvojnatne steklenice ali 1 specialna steklenica z zamotom in poštno za 72 K pošilja: Eugen V. Feller, Stubica, donja, Elsatrg 341, Hrvaško.

Razne novice.

Ogromno deblo. V newyorškem muzeju v Ameriki je izvanredno velika klop, ki je napravljena samo iz ene deske, a klop je tako velika, da lahko na njej sedi 40 ljudi. Klop je zbita iz debela, ki je raslo v Kaliforniji, je bilo visoko 100 metrov in pri korenini široko 6 metrov. Od tega ogromnega debela so odrezali 1 m in pol in so ta komad poslali v New York, kjer so napravili zgoraj omenjeno klop. Nek profesor newyorškega muzeja je dognal, da je bilo drevo staro 1300 let. Tedaj, ko je Kristof Kolumb odkril Ameriko, je bilo drevo visoko 12 metrov.

Politični atentat v Berlinu. Dne 17. t. m. je bil izvršen v Berlinu političen atentat od strani Turkov. Znana turška politika Džemal pašo in profesorja Bahamina so napadli doslej še neodkriti atentatorji v stanovanju in streljali na nju iz revolverjev. Zločinci so obe žrtvi zadeli s streljo v glavo, da ste ostali pri priči mrtvi. Džemal pašo in Baho-